

Софія Каляман

*Тернопільський національний
педагогічний університет імені В. Гнатюка,
магістрантка факультету філології і журналістики*

*Науковий керівник:
д. філол. н., проф. Оксана Лабащук*

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА ПРО ВІЙНУ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Війна в Україні стала травматичним досвідом для мільйонів дітей, викликаючи страх, тривогу та невизначеність.

Сучасна українська дитяча література відіграє важливу роль у психологічній підтримці юних читачів, допомагаючи їм осмислити події, виразити емоції та знайти надію. Дитячі книги про війну допомагають дорослим проговорити з дітьми складні та болючі питання. Оповіді, адаптовані до дитячого сприймання, допомагають пояснити незрозумілі явища (вибухи, втрати, переміщення) у безпечний та контрольований спосіб.

Читання разом може стати приводом для вираження страхів, запитань.

Читання та контакт із книжкою є одним із найбільш ефективних інструментів у супроводі дітей та підлітків у небезпечних досвідах війни та в переосмисленні цих досвідів [4 с. 8–11].

Сучасна дитяча література про війну часто зосереджується на таких цінностях, як патріотизм, мужність, взаємодопомога, дружба та віра в перемогу.

Герої твору демонструють різні стратегії подолання труднощів, що може надихнути дітей шукати власні способи справлятися зі стресом та тривогою.

Книги про війну часто використовують образи тварин, що полегшує дітям емоційне дистанціювання від травматичних подій та сприяє безпечній ідентифікації з героями.

Матеріалом дослідження є оповідання українських письменників Зоряни Биндас «Котики-патріотики» та історії засновані на реальних подіях написані

Сашком Дерманським та Тетяною Копитовою «Клуб врятованих. Непухнасті історії».

У своїх оповіданнях Зоряна Биндас майстерно зображує тваринок та розповідає про не звичайні історії, які з ними сталися. В чотирьох оповідання авторка змогла змалювати цікаві історії з життя тваринок на війні.

В оповіданнях підкреслюється єдність та сміливість маленьких героїв у боротьбі з агресором, що вселяє в дітей почуття сили та надії.

Сашко Дерманський та Тетяна Копитова у своїй книзі розповідають реальні оповідання про тварин, які постраждали від війни, акцентуючи на темі порятунку та взаємодопомоги.

«Невеликі розміри оповідання вимагають нерозгалуженого, як правило, однолінійного, чіткого за побудовою сюжету. Характери показані здебільшого у сформованому вигляді. Описів мало, вони стислі, лаконічні» [3, с. 509].

Завдяки правильному вибору жанру, авторам легше втримати увагу дітей. А коли діти читають невигадані історії порятунку тварин, вони ідентифікують себе з героями.

В оповіданні «Боня, яка була потрібна не для користі» автори розповідають про собачку, яка була перелякана ще з народження. А після того як: «онук Сашко ганявся за песенятами, а вона сховалася під бляхою. А той малий шибеник узяв палицю та й ну гатити по блясі! Такий гуркіт зчинився ... Тепер всякої гуркотнечі боїться – страшно!» [2]. Та попри все бабуся Марія любила Боню і вони разом перечекали гуркіт та вибухи у льосі.

Тут можна побачити, як головні герої тваринки допомагають дітям пережити власний травматичний досвід.

Сучасна українська дитяча література про війну є важливим інструментом психологічної підтримки дітей, допомагаючи їм осмислити травматичний досвід, виразити емоції та знайти надію.

Використання образів тварин, створення безпечного простору для обговорення, акцент на позитивних цінностях та збереження національної

ідентичності роблять ці книги цінними ресурсами для дітей та дорослих в умовах війни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биндас З. Котики-патріотики. Харків : Vivat, 2023.
2. Дерманський С., Копитова Т. Клуб врятованих. Непухнасті історії. Харків : Vivat, 2023.
3. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка. 2-ге вид., випр., допов. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 751 с.
4. Ройз С. Психологічні настанови (тези з циклу вебінарів «Як говорити з дітьми про війну»). *Живі письменники. Як говорити з дітьми про війну та мир : посібник*. Київ, 2023, С. 8–11.

Ольга Клак,
Тернопільський національний
педагогічний університет імені В. Гнатюка,
студентка II курсу (за скороченим терміном навчання)
факультету філології і журналістики,
Науковий керівник:
д. пед. н., проф. **Наталія Грицак**

ОСОБЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасна освіта орієнтується не лише на передачу знань, а й на формування в учнів цілісного уявлення про світову культуру та літературний процес. Важливим інструментом у цьому процесі є візуалізація, яка допомагає зробити навчання більш доступним, цікавим та ефективним. Як зазначає Л. Онофрійчук: «Викладач у процесі навчання виступає не лише джерелом інформації, а й мотиватором та натхненником, який стимулює інтерес до знань, навчає долати труднощі, формує віру в успіх і досягнення мети» [1]. Особливо значущою вона